

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De contritionis veritate aureum opus Fratris Joa[n]nis
Viualdi de Monte regali. ordinis fratrum predicatoru[m]
sacre pagine professoris**

Vivaldus, Joannes Ludovicus

[Augsburg], 1518

VD16 V 1772

De circu[m]stantia q[ua]ntitatis op[er]is vel facti

urn:nbn:de:hbz:466:1-30734

De circūstantiis aggrauātibz

ad Rom. ij. c. Qui ḡ aliū doces teipm nō doces: Qui pdcas nō furandū furaris: Qui dicit nō mechandū mecharris: Qui abominatis idola sacrilegū facis: Qui in lege gloriaris p preuaricationē legis deum in honoras: Nomē em dei p vos blasphemaf int gentes. hec Paulus. Que verba sm Thomam in cōmento aureo sup epla ad Rom. iij. c. lectōe. iij. pnt legi interrogatiue quasi cū qdam indignatiōe. Vel remissiuē qst asserendo similitū mactetam. Etiaz Esa. j. c. atr: Principes tui infideles socij furū. Omnes diligūt munera sequunt retrubutiones: pupillo nō iudicant z cā vidue nō ingredit ad illos. Itēz Esate. iij. ca. dicit sic: Dominatores ppli mei inique agūt, q me dicit dñs: z iugit tota die nomē meū blasphemaf: Propt hoc sciet pls me nomē meū in die illa: qz ego ipe uaf ppter q loquebar: ecce adsum. Hec ibi. Quarto grauat pctm ppter exemplum siue scandalū: quia vt inqt Breg. In exemplum uehemēter culpa extendit qū p reuerētia gradus pctōz honorat. Ad plurimū etiam noticiam pueniūt peccata maiorū z magis hoies ea indigne ferunt: iō si vīr vel mulier nobilis aliquā turpitudinē faceret magis ignominiosum esset pctm q si illud faceret rusticus. Proptea dicit s. Thomas in. ij. q. cxxxvij. ar. x. q pctm religiosi grauius ē pctō secularis trispit: scz rōne voti: ratiōe cōtemptus: z ratiōe scādali. Si pō religiosus nō ex cōtemptu: sed ex infirmitate vel ignorantia aliqd pctm qd nō est contra votum sue professionis committit absq scandalo/puta in occulto: leuis peccat eodem genere pcti q secularis: qz pctm eius si sit leue quasi absorbetur ex mltis operibz bonis que facit. Si pō sit mortale facili⁹ ab eo resurgit. Et iō nota sm Thomā ubi s. in responsiōe ad tertiu argumētū: q si religiosi ad hoc pueniant vt ex cōtemptu peccent: efficiunt pessimū z maxime incorrigibiles. In Augustinus ad plebē hipponēsem ait: Ex quo deo seruire cept: quō difficile sum expertus meliores q qui in monasterijs pfecerunt. Ira nō sum expertus pctiores q qui in monasterijs deliquerunt. Et sic etā intelligit illd Chryzostomi sup Barth. xxxij. ca. ubi dicit: Latet delinquentes facile emendantur Clerici autē si male vixerūt/inemēdabiles sunt. Et ppter religiosi q peccāt ex cōtemptu dicunt hīe colla sub iugo diaboli. De quibz Hiero. ad Damasuz papam in epla q incipit: Britudinis tue interrogatio/disputatio fuit. ita inqtz Sathanas cū aliqū sua arte decepit z ppiūm ei imposuerit iugū ultra ad vltioz abundantia nō peurat sciens eū iam mortuū. Hec Hiero. Et sic patet de circūstantia psone peccātis.

De circūstantia qntitatis opis vel facti

Ecūda circūstantia aggrauās pctm sumit ex pre qntitatis opis vel facti. Hec designat in psu pdicto p ly pbū qd. Per qd intelligere debes sub stantia vl cōditionē facti vl opis ppetrati. Nā s. Tho. in. iij. li. sniaz dist. xvj. p hāc circūstantia importat rō mali in actu. Et iō sic circūstantia finis est pma in aggrauādo pctm vt dicem⁹: qz qntitas malicie pcti magis cōsiderat fm relationē ordinārā in finē. Sic parit h circūstantia qntitatis dicitur secūda in aggruando pctm: qz omnia que pnt pctō spēm tribuere in hac circūstantia includunt z he sūt in quibz cōsistit actus moral' qstūm ad bonitatem vel maliciam. Et ppter hoc Phis dicit in tertio lib. Ethicorum. q pncipalissima in actu sunt: in quibz cōsistit actus z cui⁹ grā. Alie vero circūstantie magis z minus aggruante fm q his duabz magis vel minus pinq sunt. Et iō tps z loc⁹ minus aggruante nata sunt: qz sunt oino extrinseca. Sz inter ea cōditio psone magis: qz agens directi⁹ rīdet sint. Et post hanc modus q rīdet actus: z post hunc instrumentū qd pīnet ad modū. Et h qdē vt in pluribz accipiendū est ita esse: tamen nihil prohibet in aliquo aliter se habere: qz sermōes q sunt in moribus nihil deteret

minatū habent: vt dicit in .ij. li. Eibi. Hec Tho. Ista igitur circūstātia: qd: nō de
 bet p̄rie cōsiderari: put est substantia actus: puta qz occidit vel fornicatus est:
 aut furatus est: sed cōsiderat̄: put dicit cōditionē facti vel actus peccati: s̄ ip̄am
 p̄teratē: qualitatē z quātitatē facti: vt pura quia iste occidit principē: percussit
 patrē: cognouit p̄ginem: vel maritatā. Est q̄q̄ aduertendū fm̄ sc̄m̄ Tho. in
 iij. li. Iniaz. dt. xvj. vbi q̄rit: Vtrū ois circūstātia sit cōstenda in respōsione
 ad secūdū argumētū. q̄ determinata quātitas peccati nō pōt sacerdoti inno
 rescere: qz nec ip̄e p̄cōr̄ hoc scit: sed sufficit q̄ cognoscat quātitatē p̄ci q̄ ex spe
 cie peccati p̄urgit. Hec Tho. Dicim⁹ itaq̄ q̄ rōne huius quātitatis graui⁹
 fuit p̄c̄m̄ Cain q̄ p̄c̄m̄ Ade: qz grauitas homicidij excedit quātitatē gule v̄l
 superbie q̄ fuit in Adam. Sic etiā peccata sp̄ualia grauiora sunt ceteris pari⁹
 bus peccatis corp̄alib⁹. Amplius ad discernendū grauitatē p̄cōr̄: vel qua
 lit vnū p̄c̄m̄ est altero graui⁹ nō sufficit cōsiderare genus vel spectē p̄ci: sed ex
 pedt etiā discutere alias circūstāctas: verbī gr̄a: si moueat questio. Qd̄ p̄c̄m̄
 fuit graui⁹: an p̄c̄m̄ Eue an p̄c̄m̄ Ade. Huius questioni r̄ndet sic fm̄ Thomā
 in .ij. q. lxij. ar. iij. vbi dicit sic. Grauitas p̄ci p̄ncipal⁹ attendit fm̄ p̄ci spe
 cie q̄ fm̄ p̄ci circūstāctā. Dicendū est igitur q̄ si p̄cōderem⁹ cōditionē p̄sone v̄r̄i⁹
 usq̄ sex mulieris z viri: p̄c̄m̄ Ade est graui⁹: qz erat p̄fectior muliere. Vñ Au
 gu. in libro de vera z falsa penitētia ca. xliij. dicit sic. In hoc em̄ quisq̄ p̄cōr̄
 fit culpabilior q̄ est deo acceptior: ideo em̄ Adā plus peccauit: qz in om̄i bono
 abundauit. Hec Augustin⁹. Erat pariter maior bono sp̄uali p̄ditus p̄pter
 magnitudinē sc̄lētie sibi date. Et itez grauius peccauit Adam p̄pter maiores
 rebellōnē. Dator em̄ fuit inobediētia eius: quia p̄ceptum fuit primo sibi
 datum z deinde Eue per eū. Etā grauius fuit peccatū Ade: quia malus dat
 m̄nū securū est ex peccato Ade q̄ Eue. Nam in Adam erat totum humanū
 genus v̄rtualiter vt in principio actiuo. Et ideo ex peccato Ade transfusum
 est peccatum in totū humanū genus: non aut̄ ex peccato Eue. Nam si sola pec
 casset non fuisset humanum genus infectum: sed ipsa sola a deo p̄nita graui
 ter fuisset: vt inquit sanctus Thomas in cōmento aureo super epistola ad Ro
 manos quinto capitulo. lectio. iij. z in .j. q. lxxij. arti. v. z in .liij. sen
 tentiarū dīstīctōne. j. vbi mouet dubium. Vtrum circūctio debuerit etiā
 mulieribus dari in respōsione: ad primum argumētū. Si vero consideretur
 peccatū Ade z Eue q̄tum ad ipsum genus peccati. Tunc v̄r̄iusq̄ peccatum
 equale iudicabitur: quia v̄r̄iusq̄ peccatum fuit superbia. Vnde Augustinus
 dicit. xj. super Gene. ad litteram: q̄ mulier excusauit peccatum suū non impa
 ri sexu: sed pari fastu. Sed quātum ad speciem superbie grauius peccauit mu
 lier triplēt rōne. Primo quidem quia maior elatio fuit mulieris q̄ v̄ri. Mu
 lier em̄ credidit verū esse quod serpens suasiť sc̄līct̄ q̄ deus prohibuerit ligni
 esum ne ad eius similitudinē peruenirent. Et ita duz per esum ligni v̄cti dei
 similitudinē p̄sequi voluit: superbia eius ad hoc se erexit q̄ cōtra dei volunta
 tem aliquid voluit obtinere: sed vir non credidit hoc esse verum. Vnde nō vo
 luit consequi diuinam similitudinē contra dei voluntatē: sed in hoc super
 biuit q̄ voluit eam consequi per seipsum. Secundo quia multipliciter non so
 lum peccauit: sed etiā viro peccatum suggessit: vnde peccauit z in deum z in
 proximū. Tertio in hoc peccatum v̄ri diminutum est: quia in peccatum p̄sen
 sit amīcabilī quadam bentuolentia qua plerunq̄ fit vt offendatur deus ne ho
 mo ex amico fiat inimicus: quod eū facere nō debuisset diuine sententię exitus
 indicauit: vt Augu. dicit. xj. super Genesim. ad litterā. Et sic peccatū mulieris
 fuit grauius q̄ peccatum v̄ri: z ideo mulier grauius fuit p̄nita q̄ vir: vt pa
 set Gene. iij. capitulo.

Quis
 peccauit,
 cuius an
 Adā aut
 Eua.

De circūstāctia loci.